

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 15.

V Ljubljani, v soboto 12. aprila 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrť leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi, kakor tudi tiskani, ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg šte. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Šolstvo na Kranjskem.

Nič več se nam ni treba bati napadov in očitanja, da smo nasprotniki šole, ako se predrzemo kritikovati uspehe ljudskih šol. Pritožbe zaradi slabih uspehov se tako množijo, da vstajajo možje, ki niso klerikalci, tudi v deželnem šolskem svetu in se bitko pritožujejo, da naraščajo analfabeti, in da je temu kriva mrtva, mehanična in brezmiselna učna metoda. Prišli smo že res do tolike stopinje napredka, da otroci, ki so šest let šolo obiskovali, ko zapuste šolske klopi, niso v stanu dopisnice spisati, naslova na pismo napraviti, in zračunati, koliko stane tri litre fižola. Ko prideta mladenič in dekle k izpraševanju za poroko se prav mnogokrat pripeti, da ne znata več svojega imena podpisati, ali pa zapišeta ime tako slabo, da nihče brati ne zna. In vendar je postavila tudi naša dežela nekaj palač s srčno krvjo in zadnjimi groši ubogega ljudstva.

Iskreno želimo, da bi žrtve ljudstva za šolstvo ne bile zastoj, in zato si dovoljujemo podati par misel o tem, kako bi se ljudskemu šolstvu v naši domovini pomagalo na noge, da bode naš narod res mogel čutiti napredek v gospodarstvu. Tudi „Slovensko učiteljsko društvo“ je čutilo, da se nekaj mora zgoditi, a prišlo je do silno neukretnega sklepa. Predlagalo je namreč deželnemu šolskemu svetu, da se naj odpravijo ponavljavne šole in podaljša dolžnost za obiskovanje vsakdanje šole. Dobro nam je znano, da so nekaterim učiteljem ponavljavne šole trn v peti, ker jim jemlje prosti četrtek in nedeljo, ali, če je kaka reč slaba, naj se jo poskusi zboljšati, ne gre pa, vse skupaj zavreči.

Po našem mnenju so najprej učitelji sami nekoliko krivi, da nimajo v šolah uspehov. Ta čudna „dimniška“ politika je učitelje v mnogih krajih pristudila narodu in ljudje jim zaupajo svojo deco le neradi, le zato, ker jo morajo. Nadalje je naše ljudstvo praktično. Naravnost bedasto se mu zdi, ko čuje, o kakšnih učenostih

otroci slišijo v šoli, zraven se pa kmalu prepriča, da otrokom o vsem tem nič ni ostalo in da za življenje iz šole ničesar niso prinesli.

Polnih trideset let že ustanavljamo Kranjci nadaljevalne šole za kmetško mladino, a dozdej še nobene take šole nimamo. Od 14. do 18. leta bi bila mladina poduka, ki bi bil združen s prakso, silno potrebna. Kmalu bi ljudje z veseljem pošiljali sinove in hčere v take šole, ko bi videli, da šole res koristijo. Slišali smo praviti, da je gospod deželni nadzornik Hubad praktičnim nadaljevalnim šolam precej naklonjen. Prepričan naj bode, da bode našel pri duhovnikih, ki imajo največ vpliva do ljudstva, toplo podporo, ako ne bode pustil, da bi se nameravani poskusi izrabljali od prismojenih novostrujarjev, ki vidijo ves napredek le v frazah brez jedra, v posebne namene. V kratkem se snidejo v Ljubljani zopet gg. okrajni šolski nadzorniki k posvetovanju in tedaj utegnemo izpregovoriti še jedno besedo, kakšnih šol nujno potrebuje naš narod.

Izvirni dopisi.

Iz Idrije dne 2. aprila. Naši naprednjaki so še precej mladi, zato tudi zelo glasni in kdo se bo čudil, ako na vrh prav nevedni. Samozavestno pišejo v svojem lističu, kritikujejo vsako zadevo kakor pravi strokovnjaki. Se ve, da se pri tako hlastovitem vedenju včasih oestro vzejo in ko jim mi njih nerodnost pokažemo, tedaj pa hitro z loparjem odgovore: „to je grda laž!“ in menijo, da so s tem že vse dokazali in popravili. Želeli bi le našim gospodom, naj bi videli naše Idrijčane beroče „Jednakopravnost“ kako se muzajo in zraven napravljajo svoje dvitipne opazke, morda bi bili potem ozdravljeni.

Tako so se zopet vrezali v zadnji številki pri točki „beračenje za božji grob.“ Pravijo, da klerikalci zabavljajo čez davke, ki so še veliko večji kakor pa občinski in zmislijo si vedno kako novo stvar, da ljudstvo lažje izsesava.

Tako so pobirali te dni po mestu za božji grob itd.

Kaj je na tem resnice? V Idriji je že nad 100 let božji grob posebne vrste, da stoji sredi cerkve in da gori krog njega obilica voščeni sveč. Ko so si pa nekdanji Idrijčani omislili tako drago napravo, sklenili so že takrat, da bodo tudi sami s prostovoljnimi doneski poravnali izvanredne stroške, ker cerkev drugih dohodkov nima kakor le donesek, katerega plačuje rudarska direkcija, toraj krajcarjev le ubogih rudarjev, je bilo meščanov, nerudarjev to je trgovcev, obrtnikov itd. nekako sram, da bi le trpin-rudar prispeval k cerkvenim potrebam in ne tudi oni, dasi imajo v cerkvi iste pravice kakor rudarji, ker se tudi po cerkvi nikdar ne pobira za domačo cerkev s puščico, tudi cerkveni sedeži vsakemu zastoj na razpolago, so menili saj o veliki noči nekaj darovati za izvanredno svečavo pri božjem grobu. Tako se že nad 100 let vsako leto po stari navadi pobira po mestu za voščene sveče.

Modri gg. okoli „Jednakopravnosti“ pa pišejo o „novi napravi“ in radovedno povprašujejo, od kod se je dobila pravica pobirati po mestu, jeli tako dovoljenje izdal novi poslanec?

Kaj ne, kako so mladi ti gospodje? Toliko let se že stara navada ponavlja, a njim je še nova! Najbrž gg. še nikoli niso dali v ta namen, ker se ne vedo spomniti, je li bilo tudi prej kaj takega, ali ne.

Sicer pa vemo, da bi naši napredni gospodi nikoli ne vstregli. Zabavljali so lansko leto čez cerkveno ograjo, da je polomljena. A ko se jim je dokazalo, da je občina napravila, da je toraj magistratova dolžnost jo popraviti, so kar umolknili. Se ve, zabavljati je zelo poceni, a plačati, to je kaj družega. Sedaj jim ni všeč pobiranje prostovoljnih doneskov, katere so že njih predstariši sklenili. Ko bi se to opustilo, bi gotovo pisali o novotarijah itd. Da le zasolimo kako našim klerikalcem, pa je dobro, si mislijo, tako je moderno sedaj v liberalnem

Godec Kozma.

Slika. Spisal J. E. Rubin.
(Konec.)

In pribežale so z gozda zopet ptice, za njimi pa je privpil lovec in jih lovil z rokami. Pa so zabučali vetrovi, zmajali so gozd in listje je popadalo z dreves in šumelo, šumelo... Vetrovi pa so zanesli lovca na drugo stran in ptice na drugo... In ptice so letale... in listje je močnejše zašumelo...

Nadka se je zavedla in blodnje so izginile. Pogledala je po hiši in zrla z mirnimi očmi po sosedah. Njena glava je bila vroča, lica rdeča, in oči goreče. In odleglo ji je.

Tako je slo nekaj dnij in Nadka je ozdravela. Zboljšalo se ji je in — dasi je bila zima vrnilo se ji je zdravje, in ozdravela je.

In po veliki noči se je oglasil — leto potem — stari Skopal s svojim sinom pri Gradarju. Snubili so.

Prosim vas, kaj se vse ne pozabi! Vse se pozabi in spomin je le odmev davnih dnij. Dan za dnem, teden za tednom in čas — dnij najlepših tat — odnese vse seboj.

Prišlo je do poroke in do ženitovanja. Ženin je bil vesel in nevesta je bila vesela in vse

je bilo veselo. Svatje so peli zdravice in narodne pesmi, mlajši svet pa je plesal.

Na klop okoli peči pa so se posedli otroci in berači, nepovabljeni svatje. V sredi med njimi je sedel godec in godel. Nepovabljeni svatje so se skregali za vsak podarjen kos, za vsak lonec vina, da so bili nazadnje že svatje jezni in nejevoljni.

„Naše je, naše“, vpili so berači.

„Naše, naše“, vpili so otroci.

Tu in tam je dvignil kak berač svojo grčavo palico, a otročad se ni bala.

„Naše je, naše“, vpili so.

In ta čas je stopil berač Koruzelj na stol in povedal svatom dolgo, lepo pesem od galilejske ženitnine:

od čiste Marije device,
ki nam je sprosila za vinco.

In ko je prišel do konca, dobil je sam kozarec vina in kos potice, da so ga vsi drugi pri peči lačni in žejni zavidali. Koruzelj se je vsem prezirljivo smejal in začel še drugo pesem in godec mu je pomagal, in pela sta:

Le kadar boš sama slonela,
naj stopim ti jaz pred oči,
le kadar boš sama sedela,
spominjaj preteklih se dni.

Pela sta, in pela...

Nevesta je vstala in odšla ven. Veseli svatje so potihnili in pevca sta tudi prestrašena — utihnili. Dobila sta svoje plačilo, sedla k peči in starejši svatje so začeli peti zdravice.

In minulo je ženitovanje in končano je bilo vse, vse.

9.

Leto potem se je vrnil godec Kozma. Nič se ni izpremenil, bil je tak, kot nekdanj, ko je še hodil doma po vasi, le neka žalost mu je ležala na obrazu v neizpremenljivih potezah. Začel je prejšnje življenje, a izpremenil se je. Pil je in pil bolj in bolj. Hodil je zgubljen, žalosten, zamišljen sem ter tja, izginil za dolgo v druge kraje in se zopet vrnil. Na Petruče ni hodil, ostajal je na Dvorcah, v krčmi pri svojih prijateljih in pil. Ljudje so mnogo govorili o godcu Kozmi, a obsojali ga niso:

„Zgubljen človek“, rekli so.

„Kot Bar.“

„Kot Bar.“

„Kar so ga naučili, to zna.“

„Kdo je kriv.“

„Sam ne.“

„Hu, in drugi tudi ne.“

„Menda je usojeno tako.“

časopisju, za katerim tako vestno stopica „Jednakopravnost“. Če hočejo gospodje uganjati tudi v Idriji tak sport, naj ga le, a potem naj ne bodo tako občutljivi, da bodo kar na glas zajavkali, ko jih kronemo po roki, ki tako nerodno piše.

Z Mirne, 8. aprila. Zadnji čas se je pri nas marsikaj novega dogodilo. Najvažnejše je ustanovitev katoliškega izobraževalnega društva. Na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca t. l. se je vršil ustanovni shod, katerega se je udeležilo veliko število krščansko-mislečih mož in mladeničev, kar pač jasno pričuje živo zanimanje za to obče koristno ustanovitev ter ob enem daje poročstvo obstanku mladega društva. V društvo je vstopilo nad 60 članov, deloma ustanovnih, deloma rednih. Odbor se je sestavil tako-le: predsednik, kaplan Frančišek Majdič; podpredsednik, Anton Šolar, posestnik na Trebincu; tajnik, Anton Kolenc, mladenič in vodja tamburaškega zbora; blagajnik, Mihael Strah, usnar in posestnik na Mirni; gospodar, Martin Kolenc, posestnik na Mirni.

Predno smo se razšli, so zaigrali naši mirenški tamburaši več komadov ter pokazali, kako vrlo so napredovali v teku treh mesecev, kar obstoja zbor. Razume se, da so tamburaši — sami kmetijski mladeniči — pristopili korporativno k društvu. Tako si je društvo že pri postanku pridobilo svoj tamburaški zbor: seveda ne zato, da bi igral pogrebnično društvu, kateremu žele in prorokujejo naši maloštevilni nasprotniki kratko življenje. Mi pa smo prepričani, da se to prorokovanje, s katerim se oni tolažijo, ne bode vresničilo. Nismo jih prosili dovoljenja, če smemo društvo ustanoviti; brez njih bo društvo vspevalo. Njih onemogli srd le priča, da smo se lotili obče koristne stvari. Kaj nas briga njih srd, kaj njih brezimna pisma in ovadbe, kaj njih obrekovanje! Kaj nam pa morejo! — Nič!

Iz Dramelj pri Celju. Kdor bi mislil da smo mi Drameljčani tam nekje doma, kjer so že postavljene visoke planke, da kdo doli na oni svet ne pade, bi se grozovito motil. Ne, nikakor ne! Saj imamo pri nas celo liberalne „cajtenge“, in te dobivamo zastoj. Dramlje torej niso zadnje pod solncem.

V najnovejšem času pa še smemo biti posebno ponosni, ker si že skoraj eno leto sem neko nam dobro znano dopisnuče „Slovenskega Naroda“ zaradi nas maže prste in blati razne poštene osebe, ki nočejo trobiti v liberalni rog. Tudi „Narodov“ nadopolni, akoravno ne posebno lepo umiti sinček — paglavec, ki sliši pri nas na prelepi priimek „Rodolumpek“, nas je že oblajal. E, pa kaj zato! Saj si štejejo osebe, ki jih blatita ta dva lista, še v posebno čast, da niso v milosti pri „Slov. Narodu“ in njegovem samosrajčniku Rodolumpku. Zato se tudi na njune budalosti od strani teh oseb ni doslej nič odgovarjalo. Znano je namreč tudi nam Drameljčanom, da sršeni in ose najraje obirajo in glodajo najboljše hruške,

črvivih lesnik se pa ne lotijo za kar si bodi. Vender se mi pa zdi potrebno, dopisnučka nekoliko okreati po umazanih prstih, da se pošteno naše ljudstvo ne bo še dalje na tak način begalo. Napadene osebe mi bodo odpustile, ako to storim proti njihovi volji.

Pred vsem bodi v čast Drameljčanom povedano, da se ti članci ne fabricirajo v Dramljah, ampak jih skuha po lažljivih receptih bivša naša liberalna žaba. To je namreč neko človeče, ki je svoj čas igralo v Dramljah silno žalostno figuro in se sedaj hoče na ta način maščevati, ker je moralo — že ve zakaj — oditi proč. To umazano liberalče v svoji umazani kuhinji kuha lažljivo, neslano, nezabeljeno in razun tega še prismojeno čarbo, ki jo pač iz „Narodovega“ korita slastno zajema slavna, nedosegljivo izobražena „inteligenca“, nam drameljskim kmetom pa, ki nismo navajeni na tako „fino“ duševno hrano, in ki si smo še ohranili hvala Bogu zadosti pameti v glavi ter poštenja in resnicoljubnosti v srcu, se ta čorba gabi. Vsemu svetu bodi povedano, da so „Narodovi“ članki polni najpodlejših lažij in obrekovanja, nekateri so pa tako prismojeni, da se mora vsak pameten bravec vprašati: Nima li že dopisun v najvišji meri — delirium tremens? Aj dopisunček, dopisunček! Ti niti ne veš, kako dobro te poznamo! V Dramljah in še marsikje drugod ti je bilo postalo vroče pod nogami. Že veš, zakaj. Mi Drameljčani pa tudi prav dobro vemo, zakaj so ti ravno Dramlje tako k srcu prirasle, da neprehoma kvakaš na nas. Za kodrastega farovškega „Pazek-a“ je na pr. največje veselje, ako v tihih, jasnih nočeh na vse grlo bevška nad mesecem. Kdo bi mu vender zameril to nedolžno zabavo? Mesec gotovo ne, ker sta si predaleč narazen. Kakor se mesec ne zmeni za „Pazekovo“ srdito lajanje, tako imajo tudi osebe, ki jih napadaš, za tvoje pisarjenje le pomilovalen posmeh. Je pač prevelika razlika med teboj in njimi.

Ti napadaš č. g. župnika Drameljskega. Le tako naprej! Preč. g. župnik je daleč na okrog znan kot vzoren duhovnik in značajan narodnjak ki je v mladosti s častjo nosil vojaško suknjo po italijanskih bojiščih in je potem kot pošten brezmadežen duhovnik osivel v težavni svoji službi. Kdo pa si ti? Izprašuj nekoliko svojo vest:

Zadnjič si zakvakal tudi nad g. nadučiteljem Košutnikom. Vedi, da si lagal, s premislekom lagal. Gospod Košutnik je kot značajan mož v Dramljah osivel. Največja njegova napaka je, da ne trobi v liberalni rog in noče plesati po taktu nekaterih liberalnih petelinov. „Štokfiša“ ne je v farovžu niti v kvaterne niti druge postne dni, ker si ga lahko sam kupi. Marsikdo — mogoče tudi kak liberalni dopisunček — bi ga pa rad jedel, ko bi ga imel.

Na uho ti že povem, da si gospodu Šketu napravil največje veselje in zabavo, ker si priskrbel tudi njegovemu imenu izvanredno častno mesto v predalih „Slovenskega Naroda“. Komaj že čaka, da bi ga zopet doletela ta čast. On je po-

štenjak in narodnjak od nog do glave, da je pa še razun tega „brumen“, kakor praviš, pa menda tudi ni nič napačnega. Nekoga — ali veš koga? — je kar odneslo z Dramelj, ker je bil premalo „brumen“. Tisti „nekdo je bil pred kratkim zopet v Dramljah, pa ker ni šel nič v cerkev, pač pa v krčmo, dasiravno je bil velik praznik, so ljudje rekli, da je „povodnji mož“ akoravno se ni poznalo, da bil poseben prijatelj vode. E, kdo bo pa tudi šel v cerkev, če ima tako lepe — brke, kakor tisti pseudo-povodnji mož „Nekdo“.

Kar si pa pisal o Tereziki, Jakelnu, prijateljici, bonbončkah, kurah itd., je tako neumno, smešno, prismojeno in spak še vedi, kakšno, da ti, dopisunsek moj, ni vredno odgovarjati.

Torej še enkrat: Hands off! Pusti osebe pri miru, katerim nisi vreden odvezati jermenov od njih čevljev. Ako ne, bo še marsikaj povedal

X. Y.

Politični pregled.

Vihar v državnem zboru. Velik vihar je bil v drž. zboru pri glasovanju za češko obrtno šolo v Budjejevicah. Vsenemci so napadli predsedstvo, piskali so, tulili in tako onemogočili sejo v sredo. V četrtek je bila zopet seja. Vršilo se je imensko glasovanje o resoluciji posl. Ploj a glede ustanovitve češke obrtne šole v okrožju budjejeviške in nem. v okrožju hebske obrtne zbornice. Pred glasovanjem so Vsenemci ostavili zbornico, ostal je le Wolf s svojimi somišljeniki ki je mej glasovanjem burno protestiral proti načinu glasovanja. (Vsenemci so hoteli, da se loči glasovanje o obeh šolah) ter potem na glas bral iz nekega časopisa. Resolucija je obveljala z 222 proti 69 glasovom. Izid glasovanja je dal Wolfvcem zopet povod za razgrajanje.

Rusi proti Vsenemcem. Vsled postopanja Vsenemcev v našem drž. zboru, s katerim se je proslavljala pruska vladarska hiša Hohenzollerne, je vse rusko časopisje zelo ogorčeno ter obsoja omenjeni nastop avstrijskih Vsenemcev kot v analih avstrijskega parlamentarnega življenja nekaj nečuvnega. „Novoje Vremja“ pravi da se vsenemska prizadevanja odlikujejo v prvi vrsti po brezmejni surovosti in nečuvni predznosti in obsoja brezbriznost avstrijsko mislečih strank, ki se niso skoro nič ganile proti takemu nastopu izdajic. „Novosti“ pravijo, da se ne sme več dalje trpeti, da Avstro-ogrsko vodi politika v Berlinu.

Karadjordjevič na delu. Ljudje, ki so v zvezi s srbskim pretendentom Karadjordjevičem, so zasnovali v Budimpešti srbsbi list „Topola“ v svrhu, da blatijo Obrenoviće, in vse, kar je ž njimi v zvezi. Že okolnost, da izhaja list baš v Budimpešti, govori cele knjige. No „Topola“ je začela postajati predebela. Sedaj hoče naprtiti kralju Aleksandru krivdo na „atentatu“ na očeta Milana, o kateri inscenaciji se je svoj čas toliko

„Bog ve, usojeno? Hm.“

„Tako je, menda mora tako biti.“

„Menda.“

In godec Kozma je tudi mislil, da mora biti tako in ne drugače, za to je pil — a vesel ni bil. Nečesa ni mogel pozabiti. V spominu so mu ostajali nekdanji mladostni dnevi.

Vsi okoli so cenili Kozmo kot godca. Vedeli so, da dobro igra in radi so ga imeli, dasi je bil včasih otožen in dolgočasen. Zdelo se je, kot da vedno na nekaj misli, na nekaj, čemur ne pride do dna, ki je pregloboko, da bi objel tisto „nekaj“ s svojimi mislimi, s svojim umom. In zato so rekli ljudje, da je čuden ta godec Kozma, zelo čuden. Babice pa so pripovedovale vnukom, da je bil godec Kozma vojak, pa je pobegnil domov, in potem, da so ga vjeli in zaprli v trdnjavo, v ječo.

* * *

Takrat je torej bila zima, kot danes. Vse je bilo belo, s snegom pokrito in pomrznjeno. Vsak, kdor je mogel, je sedel doma in se grel pri gorki peči. Ljudje so vasovali in mnogo govorili, mnogo, saj je bil predpust, in predpustom je vedno dosti govorjenja. Saj je vsak dan prišlo kaj novega skozi vas: zdaj snubači, zdaj baliž, zdaj poroka in svatje.

Godec Kozma je pil, pil. Pri mizah so vpili pijani gostje in peli, kar jim je prišlo na misel. A Kozma ni pel ž njimi, sedel je sam, gledal pred se, na mizo, mislil in mislil in pil. In kadar je spil, se je oddahnil in vzdihnil. Prešla so leta in odnesla vse. Koliko dnij je prekoledoval, koliko ženinov in nevest je spremil z doma v cerkev, in iz cerkve zopet srečne domov . . .

Pred poldnevom se je vas oživila. Poroka je prišla na vas. Ljudje so prihiteli iz hiš na vrata, da bi gledali hribovske svate, Barova Manica se je možila. Svatov ni bilo dosti in revni so bili. Dva moška in dve ženski, vsi priletni, ženin in nevesta, to so bili vsi. Zeblo jih je, in šli so urno, mogoče so se hoteli izogniti opravljenim ljudem. No, nihče ni mogel očitati kaj slabega. Nevesta je imela lep venec in svilnato obleko, in ženin je bil še mlad in rekle so, da lep. Godca pa niso imeli, in zato so se dolinci spodtikali, češ, čudna svatba to, kjer še godca ni.

„Reva je reva“, rekle so ženske.

„Seveda, denarja ni.“

„Tisto je, denarja ni.“

„Včasih smo drugače, e, včasih.“

„Da, da, današnji svet postaja bolj in bolj mrzel in mrtev.“

„U, jaz bi ne šla k poroki brez godca.“

„Jaz tudi ne.“

„Ko sem bila jaz nevesta, he, he.“

„Ali pa jaz, to je bil dan.“

„Mislim, poglej, kako je to žalostno.“

„Pojdimo v hišo, mraz je.“

In odšle so v hišo ter mogoče tam nadaljevale pogovor o „nekdaj“ in o „zdaj.“

Nekateri modri možje pa so rekli:

„Pametno je tako.“

„Zelo pametno. Vsejedno bodo odpravili in zvezana bosta veljavno za vselej.“

„Veljavno za vselej.“

Popoldne je bilo ženitovanje in godel je godec Kozma. Svatje so bili tihi, a vendar veseli in srečni.

A godec Kozma ni bil vesel, godel je, nazdravljaj svatom, nagovoril srečo svoji sestri nevesti in celo pel tiho pesem:

Savica bistra,
voda šumeča . . .

a vesel ni bil.

Po poldne so svatje odšli domov. Vabili so Kozma s seboj vsi: ženin, nevesta, svatje vsi, vsi — a on ni hotel, ni.

govorilo. Aleksander se je hotel iznebiti Milana. Če hoče „Topola“ že lagati, najlaže previdneje, sicer si pokvari sama ves efekt: ljudje bodo se ji le smejali. Simpatij pa svojemu patronu Karadjordjeviću z neumno-podlim obrekovanjem mladega kralja in kraljice gotovo ne pridobi v slovanski javnosti, kolikor jo ni pod židovsko-nemško-madžarskim vplivom.

Domače novice.

Kdo izdaja iz ljublj. obč. sveta tajnosti Nemcem? „Deutsche Stimmen für Krain“, v katerih imajo besedo najzagrizenejši Wolfijanci, poročajo o neki tajni seji obč. sveta ter pravijo, da je bil v tej tajni seji sprejet županov predlog, da se dá iz obč. blagajne 2000 kron za pogoščenje slovanskih častnikov. „Deutsche Stimmen“ so poučene o posameznostih te seje in pravijo celo, da je bil sprejet županov predlog, da ta sklep nekaj let ne pride pred javnost, ta nemški list poučen je o debati itd. Ali imajo res Nemci že svojega zaupnika v ljubljanskem obč. svetu? Kdo je ta zaupnik?

Ljubljanske občinske volitve so dale liberalcem povod, da hočejo na vsak način najti nekak kompromis med Nemci, soc. demokrati in klerikalci. Nam se zdi, da ima ta gonja, ki je seveda brez vsake podlage, kar se tiče namreč klerikalcev, samo ta namen, da bi se pokrila kompromisna blamaža dr. Tavčarja. „Narod“ nas hoče spraviti na vsak način v zvezi z Nemci in soc. demokrati. Mi pa na ta sumničenje kratko rečemo: Nemce ima dr. Tavčar na verigi. soc. demokrate ima Linhart, sotrudnik „Narodov“ — torej je nemogoče, da bi v to kolobocijo zašli klerikalci, ki prepusti gospodarstvo in odgovornost zanj popolnoma samo liberalcem. Vsa Ljubljana je tako globoko v dolgeh, da je sam vodja liberalcev se izrekel v mestnem zastopu „da moramo šparati.“ Torej naj si posledice takega gospodarstva liberalci sami sebi pripišejo!

II koncertu v protestantski cerkvi je vabil „Narod“ občinstvo tri- ali štirikrat. Ko se je izvršil, je poročal, da je bilo občinstvo kar očarano. Kolikokrat je že Cecilijansko društvo v Ljubljani priredilo res umetniške točke s pomočjo uršulink v Ljubljani v nunske cerkvi, a „Narod“ jih ni omenil niti z besedo, dasi smo nekaj videli samega urednika r. g. Nollia v cerkvi. Je pač težko, če je nekaterim vsak jud ljubši — kakor pa — katoličan!

„Izdajalske“ kosti dr. Tavčarja. V „Slov. Narodu“ je dr. Tavčar ubral glede celjske zadeve rahleje strune. V ponedeljek je v članku hotel posnemati pisavo dr. Danila Majarona. Pisan je članek miloproseče za Tavčarjev kompromis, tehten pa članek ni, ker se ne dotika glavnih točk, ki govore proti postopanju dr. Tavčarja. V tem članku stoji stavek: „In tudi dr. Tavčarjeve „izdajalske“ kosti bodo lahko

mirno spale v domači zemlji.“ Ali so tedaj kosti dr. Tavčarja izdajalske, ali ne? Najbrže on svojih kostij nima nikdar za izdajalske, niti tačas ne, ko se objemajo s Schwegelnovimi. Drugi morajo tedaj poznati te kosti, če so izdajalske. Prav je, če se to dožene, kajti te „kosti“ so bile tolikrat omenjene v „Narodu“, da so postale že važen predmet Tavčarjevih govorov. Dr. Tavčar bi rad sam sebe primerjal z Delareyem. Koliko mu je podoben, naj presodijo tisti dijaki, ki ga imajo še vedno za častnega člana „Slovenije“. Toliko pa lahko rečemo, da, ko bi Delarey v trenutku, ko drugi generali sklenejo vojno nadaljevati, za njihovim hrbtom na svojo pest delal z Angleži kompromis, bi Buri tudi kosti svojega slavnega Delareya kmalu položili k počitku.

Zaupni shod štajerskih Slovencev v Celju se je vršil pretekli četrtek. Poročevalec dr. Dečko je na shodu dejal, da znani predlog o kompromisu v trenutku, ko smo v drž. zboru zmagali, ni slaven za narodnega voditelja. (Fej klici). Tavčarjeve nazore je prišel na shod zastopati nadučitelj Praprotnik, a zborovalci ga niso hoteli poslušati in pobrati jo je moral. Sklenila se je soglasno resolucija: Izpopolnitev celjskih slovenskih paralel v celo gimnazijo, ki mora ostati v Celju. Ako bi državna zbornica hotela odpraviti slovenske paralele ali jih premakniti iz Celja, naj stopijo poslanci v obstrukcijo. Izreka se zahvala vsem slovenskim in slovanskim poslancem, ki so se borili za Celje; shod se pridružuje ogorčenju Slovencev, izraženem na zadnjem manifestacijskem shodu.

Razprava o celjskem vprašanju se je popesčenila in postala je dolgočasna — tako trdi „Narod“. Mi vemo, zakaj da je postala za liberalce dolgočasna. Zato, ker dr. Tavčar še nikdar ni bil tako slab politik in svetovalec, kakor ravno v celjski zadevi. Še enkrat povdarjamo, da je ta debata liberalcem skrajno neljuba, in da bi si bil dr. Tavčar gotovo desetkrat premislil, predno bi bil sprožil dotični članek o kompromisu, če bi bil vedel, kak vihar bo zaradi tega nastal na Štajerskem. Pretečeni četrtek se je vršil shod v Celju o tej zadevi. Pravijo, da je bil gospod dr. Tavčar cel ta teden jako slabe volje, da ga ni potolažil niti izvrsten Colaričev cviček iz Dolenske!

Shoda v Celju so se liberalci silno bali. Še predno se je shod vršil, je že pisal „Narod“, da ima napovedani shod v Celju v naprej določeni namen ugovarjati njegovi misli in jo obsojati. Ja, gospoda, kaj ste mislili, da bo ta shod kar vzprejel nezmotljivo mnenje ljubljanskega služabnika svobodne misli? Dr. Tavčar je bil doslej navajen, da je v Ljubljani s svojim terorizmom vse prevladal, pri Štajercih je pa naletel na odločen odpor. In to ga boli! Dr. Tavčar ima samo še eno željo, postati ljubljanski župan ter mesto naše absolutno vladati. No, to se mu bo morda posrečilo, če bo g. Hribar tako dober, da bo

milostno odstopil mesto svojemu rivalu. Toda prepričan naj bo, da se mu tudi tu utegne tako pripetiti, kakor se mu je pripetilo pri njegovem nasvetu glede celjskih paralel.

Slovensko dijaštvo na Dunaju je tako ostro obsodilo „Slov. Narod“ in njegovega šefredakterja da se mi tej izjavi le čudimo. Doposlana je bila raznim slovenskim listom, toda dočim jo je „Slovenec“ lojalno priobčil, se „Narod“ iz nje cinično norčuje. Dr. Tavčar, častni član dunajske „Slovenije“, je bil doslej navajen samo kadila, toda sedaj mu je samostojno slovensko, narodno misleče dijaštvo poslalo tako izjavo, da zasluži, da si jo dr. Tavčar da v okvir. Pa kaj je storil „Narod“? Iztrgal je iz izjave nekaj stavkov — in jih persifliral. To so argumenti Malovrhovi, oziroma dr. Tavčarjevi, ker o celjski zadevi vodi vso politiko on sam. Če bi se šlo za kakega klerikalnega poslanca, tedaj bi „Narod“ raztrosil urbi et orbi, da je izjava dijaštva velepolitičnega pomena, a za poper, ki so mu ga poslali dunajski vseučiliščniki, pa pravi „Narod“, da je za take izjave njegov papir — predrag! O gospoda, zavest imate, da hodite po krivem potu, le poguma nimate, da bi to pripoznali!

Gospod Podgornik je tudi povedal svoje mnenje o celjskem vprašanju. Zato je pa prejel od lista, katerega sotrudnik je nekaj bil, tele priimke: On je zajahal jesharskega konjiča, ter se podal v svet, da bi razpečal kaj kraškega svojega jesiha. On je prišel srečno do ognjišča čeških latinizatorjev, njegove perijode so dolgočasne, katerih duhovitost se preobrača počasi, kakor mlinsko kolo, kadar v suši skoraj vode nima. On je že v „Hlas Naroda“ pristavil svoj piskerček k žerjavici. On naj svoj ričet kuha še dalje v tržaški „Edinosti“. Ko je g. Podgornik prebral to zabeljeno zahvalo, je baje vzdihnil: nehvaležnost je plačilo sveta! Vidite, g. Podgornšek, kako se časi preobračajo! To imejte za nauk: Kdor ni ponižen, toda odločen služabnik svobodne misli, potem udara Riko in pa dr. Tavčar s kolom!

Pravične besede o naših liberalcih. V „Edinosti“ čitamo: „Pred vsem moramo pa izraziti svoje trdo prepričanje, da ideja o kompromisu niti ni zrasla na Tavčarjevem zelniku, nego da „Slov. Narod“ ni bil v tem vprašanju nič več in nič manj, nego trobilo — dunajske vlade, ki si je mej slovenskimi poslanci izbrala ravno tistega, katerega je spoznala najbolj pristopnim. To dokazuje vest v „Neue Freie Presse“, ki pravi, da stopi Körber pred poslance s kompromisnim predlogom. Najprej „Slov. Narod“ potem „Neue Freie Presse“! Čestitamo! Prebrisani Körber je spoznal, da se na Kranjskem ne dela več narodne politike, temveč le strankarsko, ali celo osebno, in taki ljudje, ki beratiijo za politične drobtinice, so seveda zanj „ein gefundenes Fressen“. Te žalostno-smešne uloge, ki jo je moral slovenski narod igrati radi „Slov. Naroda“ ne pozabijo tako hitro niti naši prijatelji, niti

„Ne grem.“
„Pojdi, Kozma z nami“, prosila ga je sestra, „veseli z nami, z menoj. Drugi tudi pridejo: France, Janez, Micika, pojdi še ti.“
„Pojdi, Kozma, pojdi z nami, vsi bomo imeli vsega zadosti.“

„Ne grem.“
Nevesta se je solzila:
„Pojdi, Kozma.“
Kozma je pomislil:
„Pridem za vami.“
„Gotovo!“
„Gotovo.“

Svatje so odšli in Kozma je ostal. On je težko gledal srečne ljudi, vesele ljudi, zato ni hotel iti s svati in se jim izvil. Pil je zopet in se potopil v svoje misli globoko, globoko. Po krčmi pa so hrumeli veseli pivci in peli.

Ostal je do večera.
Padal je mrak z belo gosto meglo na zemljo.

Kozma je naposled ostal sam v krčmi in le še „večni ženin“, Jernejček je slonel ob svoji merici nekoliko omamljen in govoril sam s seboj.

„Ali pojdeva, Kozma!“ vprašal ga je Jernejček in vstal od mize.

Kozmi se je v hipu vzbudila želja:

„Na Petruče.“

Ni bil pijan, dasi je hotel, da bi bil pijan tako, da bi ne vedel, da je na svetu. Ni slišal Jernejčka, a trenutna želja je zmagala in vstal je. Spomnil se je svoje mladosti.

„Kaj, greš?“ vpraševal je zopet Jernejček.

„Da.“

„Z menoj, se greva ženit, he, he?“

„Ne.“

„Kam pak?“

„Na Petruče.“

„U, predaleč je in prereveč mraz.“

„Naj bo.“

Godec Kozma je zadel harmoniko na ramo in odšel, Jernejček se je pa smejal in se vsedel nazaj na svoje mesto za mizo in čakal nove tovaršije.

„E, ta Kozma, ali Kozmus“, rekel je, „kdo naj ga pozna, kaj mu je, morda še pameti nima. V takem mrazu, pa na Petruče — no, mlad je še. E, ko sem bil jaz mlad, he, he.“

Godec Kozma je šel po zmrznjeni poti v hribe. Mrak je ležal in mesti je začelo.

Pri s.v. Petru je zvonil zvon: Ave Marijo. Kako lepo je odmevalo daleč tja po beli dolini. Kozma se je odkril in molil. Njegova duša je

bila težka. Hrepenela je po nečem, česar ni imela. Kozma je molil polglasno, iz globočine duše.

„Češčena“, šepetal je in vzdihnil. Njegova molitev se je pomešala z mnogimi željami in spomini. Obšlo ga je neko kesanje, da je bilo tako, kot je bilo. Zakaj ni bilo drugače? Zvon je odpel in padla je noč.

Sneg je padal v gostih kosmah in zamel pot. Kozma je stopal težko, bil je truden, slab, glava mu je bila vroča in srce težko. In včasih je bilo tako, zdaj pa, zdaj — ne. In Manica se je možila, srečna bo, srečna pod svojo streho ob ljubečemu možu — on, Kozma pa ne. In iz prs globoko se mu je izvil en vzdih!

„Moj Bog!“

Ali mu res ni bila usojena sreča, ali se mu je le zdelo? Kaj je še želel, kaj je hotel?

In stopal je dalje domov v tiste srečne, domače Petruče.

Drugo jutro so našli godca Kozma na poti — zmrznjenega. Ob njem je ležala harmonika in on je sedel poleg nje v snegu.

Pokopali so ga in vsi Barovi so se zopet zbrali ob grobu in jokali, in drugi so tudi jokali. Radi so imeli godca Kozma.

naši nasprotniki in še manj — vlada. Pa kar velja za Celje, velja tudi za druga mesta s slovenskimi manjšinami. Ako dosežejo Nemci, da se spravi slovenska gimnazija iz Celja, potem odrecite se tudi Vi, slovenski Tržičani, Vi slovenski Goričani itd. upanja, da dobite slovenske šole. Vaši nasprotniki Vam jih ne dajo, vlada se boji, a slovenski liberalci (nekdanji so se zvali celo radikalci?) Vam jih radi svojih drobtin privoščajo le v Barkovljah in v Solkanu! Ali smo res že tako oslabei, da bi se morali izseliti iz mest in celo svoja mesta (Ljubljano) spremeniti v veliko vas? Stranka, ki stoji na takem stališču, morda lahko zahteva, da se spoštuje njene „nazore“, a gotovo ne more zahtevati, da se jo smatra za narodno, a še manj, da se jo smatra za napredno stranko. Res, krasen „napredek“! Ako si hočejo Ljubljanci priboriti le kake liberalne drobtinice na škodo obmejnih Slovencev, potem jim svetujemo, da si izvolijo poslance à la baron Schwegel, kajti ti bodo, to jih zagotavljamo, veliko bolji politikarji, nego kak dr. Tavčar in s svojim vplivom tudi veliko več dosežejo. Potem pa naj se tudi odpovejo naslovu središča Slovenije, potem se jim bo res prilegal Tavčarjev naslov „velike vasi“.

Pobalinski ton. „Narod“ se je pritoževal, da se „Slovenec“ in vsi klerikalni listi v polemiki z „Narodom“ glede Celja poslužujejo pobalinskega tona. Mi ta epiteton hvaležno odklanjamo in ga vračamo tistemu, od katerega je prišel. Ta naš pobalinski ton je ton vseh — to si dobro zapomnite — štajerskih Slovencev, ki z ozirom na Celje nočejo slišati o nobenem kompromisu. Ker „Narod“ ne more z dokazi na dan, zato pravi, da se naše časopisje poslužuje pobalinskih dovtipov, kojih bi se v Ljubljani še celo čevljarski vajenci ne hoteli posluževati. Mi le opozarjamo Malovrha, da je „Narod“ pred nedavnim časom imenoval urednika „Slovenca“ pobalina in kruljevega žegnanca, da je pisal o goriških klerikalcih, da bi volili še ponočno posodo kardinalovo. Vprašamo, ali ni to pobalinsko, ali ni to še več kot pobalinsko?

Ogromna večina razumnih Slovencev je za kompromis v celjskem vprašanju — tako pravi namreč „Narod“. Ko bi prijavi vse iz Štajerske nam došle dopise, bi se bilo pokazalo, da ni vse tako, kakor pišejo štajerski listi. Toda mi teh dopisov nismo prijavi. . . . Mi pa vemo, če bi bil „Narod“ prejel le edno priznanje od enega zvestih svojih trabantov, tedaj bi jo priobčil ter razložil na dolgo in široko. — Kje so običajni telegrami, izjave občin, zakaj jih „Narod“ ne prijavi? Dr. Tavčar — to je jasno — je pred celim slovenskim svetom obsojen, in vsa papirnata pomoč mu ne odvzame madeža, da je Slovenec ponudil Nemcem kompromis!

Kje sta „Triglav“ in „Slovenija“? Kadar koli se je v Slovincih pričela ali izvršila kaka velika politična akcija, vselej je naša akademična mladež posegla vmes. Sedaj je vse tiho. Samo nekaj se jih je oglasilo, ki so protestirali proti kompromisu. Ko se je šlo za Aškerca, za dr. Šusteršiča, tedaj je na jedni strani akademična mladež se izjavila solidarnim z Aškercem, na drugi strani je zahtevala, dasi te pravice ni imela, naj gosp. dr. Šusteršič ne govori za slovensko vseučilišče, in tedaj se gospodje dijaki niso sramovali svojih imen, sedaj pa, ko se gre zoper dr. Tavčarja, sedaj so pa izjavili, da so imena samo na razpolago nekje na Dunaju. Ne, gospodje, pravica za vse! Če se že vtikate v politične boje, tedaj morate biti nepristranski in vstrahšiti se ne smete nikogar, tudi dr. Tavčarja, častnega člana „Slovenije“, ne!

Vladen list? „Slov. Narod“ piše: „Slovenec“ in „Edinost“ sta poročala, da so pri zgradbi nove istrske železnice nekateri italijanski častniki bili uslužbeni kakor delavci in to priliko porabili za vohunjenje. Vlada sedaj razglašja, da je to stvar natančno preiskala, a se je izkazalo, da je rečena vest popolno izmišljena. — Kar se vladi zdi „potreba“ trditi, to trobi za njo „Narod“, pa naj je še tako pribito!

Vpliv in veljavnost naprednih poslancev je strašno velika. Sam „Narod“ je to pripoznal. V polemiki z „Gorico“ pravi, da so liberalni poslanci sicer stopili v skupni jugoslovanski klub,

misle, da pridobe večino za res in energično narodno delo!! — namreč za zvezo s bar. Schweglom in za farško gonjo! S tem, da so pa njihovi nameni ponesrečili — to se pravi, da so bili iz kluba Jugoslovancov ven vrženi — je sicer trpela slovenska celokupnost — namreč nemško-slovenska zveza — ali napredni poslanci in napredna stranka ni oškodovana — namreč v zvezi z Nemci. Napredni poslanci imajo zdaj svobodne roke — to je res — pridobili so si vpliv in tako veljavo, da je oba druga jugoslovanska kluba nimata. Risum teneatis! Vseh štirih liberalnih korifej, dr. Tavčarja, Plantana, dr. Ferjančiča in Gabrščka ne uženeta oba dva druga jugoslovanska kluba! Ne bi verjeli, ko bi v „Narodu“ ne stalo. Pa mora biti že res. Zato se ne čudimo, če je pl. Körber v vedni telefonični zvezi z našimi liberalci. Mi vsekakor upamo, da bo dr. Tavčar že zaradi celjskega kompromisa prvi slovenski minister, če pa on ne, pa vsaj g. Plantan!

Kranjska hranilnica je imela v minulem letu 364.247 kron čistega dobička. Od te svote je darovala 40.000 kron za zaklad za zgradbo nemškega gledališča v Ljubljani. Kranjska hranilnica jako skrbi za Nemce, dasi je večina naloženega denarja gotovo denar kmetijskega ljudstva. To, da dá hranilnica vsako leto kar 40.000 kron za nemško gledališče, da misliti mnogo. Ako v Ljubljani dobimo nemško gledališče, potem bo to gotovo občutna konkurenca slovenskemu. Naša mestna inteligenca, ki je po „Narodovem“ zagotovilu v veliki večini liberalnega mišljenja, jako rada obiskuje nemško gledališče, sedaj se bo še, kakor čujemo, opera v slovenskem gledališču opusila, in potem bo brez dvombe naše gledališče hiral in propadlo. Ali bodo tega zopet krivi klerikalci? Za letošnjo opero so baje porabili že bodočo podporo ljubljanskega mesta, edina rešitev je, če se opera za nekaj časa opusti. Tako napredujejo liberalci, mi smo pa prepričani, da liberalci gledališča ne bodo rešili, četudi je predsednik Dramatičnega društva sam dr. Tavčar!

Čevljarski vajenci v Ljubljani gotovo po cestah ne govoré o ponočnih posodah, glejte, to je prihranjeno — slovenski inteligenci! Sicer je pa znano, da so nekateri akademično izobraženi možje liberalne stranke tako surovi v psokah, da jim ni noben gorjanski pastir kos. Upamo, da bode g. Malovrh predaval na prihodnji slovenski univerzi — o pobalinologiji in blatologiji.

Kaj je vse dr. Tavčar? On je po svojem stanu odvetnik, potem hišni posestnik, nadalje državni in deželni poslanec, mestni odbornik, šefredakter „Slov. Naroda“, ki ima največ delnic „Narodne Tiskarne“, deželni odbornik, ud deželnega šolskega sveta, predsednik „Dramatičnega društva“, starosta „Sokola“, pravni zastopnik „Mestne hranilnice“, upravni svetnik kreditne banke, pri dolenjskih železnicah ima besedo, in — če smemo pristaviti še — patron nemško-slovenske zveze. Liberalci so računali ob Missijevi smrti, koliko je znašala njegova zapuščina, sedaj pa vprašamo mi, kdo zamore izračunati vse dohodke dr. Tavčarja, ne oziraje se na zapuščino tistega, ki počiva pri sv. Krištofu pod geslom: „Bog je življenje, smrt rešenje.“

Za koga „Narod“ dela. Za slovensko stvar nerodne „Narodove“ izjave vedno hitro ponatiskujejo nemški listi. Češka „Politik“ pravi, da ravno to kaže, za koga dejanski dela. Tudi mi mislimo isto. Kar je Nemcem prav, ne more biti prav Slovincem!

V znani pravdi okrajne bolniške blagajne v Ljubljani proti bivšim odbornikom iste je c. kr. deželna višja sodnija v Gradcu razsodbo c. kr. okrajne sodnije v Rudolfovem na splošno prilog tožeči bolniški blagajni izpremenila tako, da imajo sedaj plačati bolniški blagajni: 1. vsi trije toženci Ivan Metnitz, Rajko Branke in Ant. Klein nerazdelno zvesek 400 kron. 2. toženca Branke in Klein nerazdelno z Metnitzem znesek 4266 kron 21 h, in znesek 318 K 98 h. Tudi se je bolniški blagajni prisodilo $\frac{3}{4}$ pravnih stroškov, ter se ji ima vsled tega povrniti na pravnih stroških prve stopinje 1104 K 91 h, na pravnih stroških druge stopinje 487 K 37 h.

Slov. svobodomiselno dunajsko dijaštvo je podalo v „Narodu“ neko izjavo, ki hoče para-

lizirati znano izjavo tistih dunajskih vseučilišnikov, ki so brez razlike strank obsodili kompromisno politiko dr. Tavčarja. Ta izjava podpisana od celih treh gg. Kobala, Valenčiča in Vodnika je najbrže bila naročena, da se nekoliko zbrise blamaža dr. Tavčarja. Izjava sama je tako vodena in prazna, da kaže vso revščino omenjenih dijakov. Izjava obstoji iz celih štirih stavkov, ki ne ovržejo niti je dne trditve dijakov nasprotnega mišljenja, pač pa imajo proti 20 torim točkam samo jeden dokaz, namreč, da se je vprašanje o celjskih paralelkah prav po receptu katoliško narodne stranke dovedlo na polje psovanja in denunciranja ter porabilo v razcepljenje svobodomiselne stranke v domovini. To se pravi z drugimi besedami. Dunajskomu dijaštvu, tistemu namreč, ki slepo sledi čez drn in strn dr. Tavčarju, dijaštvu, ki nima nobenega svojega lastnega mišljenja, dijaštvu, ki zasluži kateksohen ime pekarija, je skrajno neljubo, da jo je dr. Tavčar zavozil. Da bi torej njegovo blamažo nekoliko oprali, spustili so v svet to vodeno izjavo, toda le pod svojo lastno firmo, ker vedo, da celo večina liberalne Slovenije obsoja svojega častnega člana.

„Pletenice“. To izborna eksportno študijo o kmečki obrti, katero je g. dr. K. Pečnik priobčil v našem listu, ponatiskuje „Narodni Gospodar.“

Vzpored IV. shoda slovanskih časnikarjev, ki se bo vršil v Ljubljani o binkoštnih praznikih, je določen tako-le: Dne 17. maja (v soboto): ob 8. uri zvečer komerz v „Narodnem domu“. Dne 18. maja (binkoštno nedeljo): ob 7. uri zjutraj na Rožniku sv. maša in skupni zajuterk; ob 8. uri dopoldne zborovanje v „Mestnem domu“; — popoldne ogledovanje Ljubljane in okolice; ob 7. uri zvečer banket v „Narodnem domu“. Dne 19. maja (binkoštni ponedeljek): ob 8. uri zjutraj izlet na Gorenjsko: Šum, Vintgar in Bled. Ob 3. uri popoldne v jezerskem salonu „Toplice“ na Bledu. Ob $\frac{1}{4}$ 8 zvečer povratek v Ljubljano. Zvečer sestanek v „Narodnem domu“. Dne 20. maja: ob $\frac{3}{4}$ 6 zjutraj izlet v Postojno, obisk jame in ob 2. popoldne odhod v Trst. — Udeležniki naj blagovolijo do 25. aprila t. l. pripravljalnemu odboru IV. shoda slovanskih časnikarjev v Ljubljani (gg. dru. Karolu Trillerju ali dru. Evghenu Lampetu) svojo udeležbo objaviti. V pokritje stroškov za izdajo brošure blagooooli vsak udeleženec doposlati 10 kron. Samostojni predlogi se morajo naznaniti pripravljalnemu odboru v Ljubljani vsaj 8 dni pred shodom.

† **Aleš Bergant.** Iz St. Jurija pri Kranju se nam poroča, da je v nedeljo 6. t. m. ob pol 11. uri umrl ondi na svojem posestvu agronom g. Aleš Bergant. Blag mu spomin!

O priliki dvestoletnice ljubljanskega uršulinskega samostana se bo obhala v cerkvi sv. Trojice slovesna tridnevna, in sicer: v petek 18. in v soboto 19. aprila bo ob pol 6. uri zjutraj slovenska pridiga (preč. gospod kanonik dr. Andrej Karlin in mil. gospod generalni vikar prelat Janez Flis), nato sveta maša z blagoslovom; ob 10. uri slovesna sveta maša. Ob pol 7. uri zvečer bo nemška pridiga (preč. g. P. Emil Volbert, S. J.), potem litanije z blagoslovom. V nedeljo 20. aprila bo zjutraj ob 6. uri sveta maša z blagoslovom. Ob 9. uri slovesna pridiga (prevzv. g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič), potem pontifikalna maša; ob pol 7. uri zvečer bo nemška pridiga, litanije, zahvalna pesem in blagoslov. Na prošnjo prevzvišenega je sveti oče dovolil vsem vernikom, ki na kateri dan izmed treh imenovanih obiščejo nunsko cerkev, in molijo ondi na papežev namen, odpustek sedmih let in sedmih kvadrag, onim pa ki prejmejo na ta dan zakramenta svete pokore in sv. Rešnjega Telesa, popolen odpustek. Ti odpustki se morejo obrniti tudi v prid dušam v vicah. — Slavnosti v penzjonatu samem se bodo vršile 21. in 22. aprila, kateri je dan prihoda prvih uršulink v Ljubljano.

Osoda ljubljanskih mostov. Frančiškanski most podero, ko prično z osuševanjem barja. Treba bo strugo Ljubljanice uglobiti do Sela, in ker frančiškanski most zato nima zadosti globokega temeljna, bode moral pasti. Ista usoda čaka tudi most pri sv. Petru in most pri sv.

Jakobu. Tudi leseni most na Gorenjih Poljanah in v Štepanji vasi podero. Most na Karlovskem predmestju bode moral zgubiti srednji steber ter bode dobil železno konstrukcijo. Vsa ta dela, ki bodo trajala pet let, se bodo vršila v suhi strugi Ljubljane in zato se ob izlivu Gradašice zgrade naprave, ki bodo zabranjevale za časa dela nadaljni tok Gradašice in Ljubljane. Stroški za to regulacijo bodo znašali 4,184.000 kron.

Novi škof tržaški. Škofom tržaškim je imenovan mons. Nagel. S tem je rešeno to težko vprašanje. Ker mons. Nagel ne zna niti besedice slovenski, imenovan bo za slovenske vernike generalni vikar zmožen slovenskega jezika. Na tržaškem namestništvu se imenuje za to mesto mons. Martellanz.

Zanimiva dogodbica o kardinalu Missia. G. dr. M. Opeka je v svojem predavanju o kardinalu Missia spomnil se tudi dogodbe, katero je sam doživel in ki kaže blago srce kardinala Missia. Leta 1898. vračalo se je pet mladih duhovnikov iz rimskega zavoda, v katerem se je vzgajal tudi kardinal Missia. Med temi mladimi duhovniki bili so trije nemški Porenci, en Hrvat in en Slovenec. V Benetkah so se lotili, zmenili so se pa, da se snidejo zopet v Gorici, kamor se je šel Slovenec poklonit kardinalu, svojemu dobrotniku. Mladi duhovniki so se zmenili, da se dobodo v Gorici v gostilni „pri treh kronah“. Slovenca je kardinal prijazno sprejel in ga takoj vprašal, ako ima še kakega sopotnika. Slovenec je povedal, da se drugi dan pripelje Hrvat, in takoj drugi dan je moral Hrvat namestu „k trem kronam“ h kardinalu, kjer je kardinal mlada duhovnika pogostil in se prijazno razgovarjal z njima. Mladi Slovenec in Hrvat pa sta bila v nemali zadregi. Vedela sta, da se dan potem pripeljejo „k trem kronam“ še trije zastali Porenci, ki so pa želeli, da jih Slovenec ne predstavi kardinalu, da bi se tako nadaljnje njih potovanje za nekaj časa ne pretrgalo. Toda kardinal je vprašal: „Gospoda, ali imata tu še kakega tovariša?“ In Slovenec in Hrvat sta povedala, da pridejo še trije nemški Porenci. „Kje se ustavijo?“ vprašal je kardinal. „Pri treh kronah“ bil je odgovor. „A kaj, k meni jih pripeljite,“ je dejal kardinal. Hudomušni Slovenec je povedal namero Porencev in je pristavil, da jih vendar privede, ako mu kardinal pusti, da napravi v sobi in na hodniku, kar se mu zdi v ta namen primerno. In kardinal mu je smehljaje dovolil. Slovenec in Hrvat sta odstranila iz sob karkoli je kazalo, da ne bi bila gostilna, postavila celo na hodnik mize in jih pregrnila, debeli sluga Avgust pa je prevzel ulogo gostilničarja. Slovenec in Hrvat sta se nato peljala na kolo-dvor po Porence, a — smola — takoj pri izstopu iz kolodvora skočijo Porenci v omnibus, na katerem je bil napis „Pri treh kronah“. Slovenec in Hrvat sta s težavo „prepričala“ Porence, da je bolje voziti se „k trem kronam“ v izvoščeku, in Porenci so jih ubogali. Peljali so se v nadškofovo palačo, kjer so se ustavili, meneč, da so v gostilni „pri treh kronah“. Debeli Avgust je pritekel nasproti — ulogo gostilničarja je izborno igral — ter je pripovedoval Porencem, da so ondu prenočevali že visoki gospodjo. Veseli so bili Porenci, samo sobe, kamor jih je peljal Avgust, te so se jim zdele preodlične in s strahom so vpraševali Slovenca, ako ne bo ta gostilna predraga. Slovenec jih je potolažil, da ne, „ker je to dobra krščanska gostilna“. Porenci so zahtevali od gostilničarja Avgusta pivo in postali naposled v „restavraciji“ jako glasni. Nakrat se odpro vrata. Kardinal pride v sobo. Porenci ga pozdravijo, potem se pa ne brigajo dalje zanj. Menili so: Gostilničar je rekel, da prenočujejo tu visoki gospodje, in danes se mudi tu visok cerkven knez. Kardinal je pristopil k mizi in vprašal Porence, kako jim „kaj ugaja v gostilni pri treh kronah“. „Izborno“, so dejali Porenci, „in prijatelja pravita, da tudi predrago ne bo.“ Pri teh besedah sta bušnila Slovenec in Hrvat v smeh, kardinal se je veselo smehljaj, Porenci pa so spoznali, da niso „pri treh kronah“, ampak pri — blagem goriškem kardinalu. Kardinal se je veleprijazno menil s svojimi gosti in jih naposled peljal na vrt, kjer je izrekel besede: „Svojo ljubo Kranjsko sem zapustil, tu bom pa

umrl“. In gledal je proti sveti Gori, kjer sedaj počiva v Bogu.

Iz Horjula. Ker se je že večkrat izrazilo uredništvo „Slov. Lista“, da želi, da bi naša stranka pošiljala poročila o društvih itd., kakor delajo pristaši liberalne stranke, sporočim tudi jaz nekaj o naši predstavi, ki smo jo imeli Horjulci na velikonočni ponedeljek zvečer, in ki se je ponavljala na belo nedeljo. Vrli mladeniči „Marijine družbe“ so nas kratkočasili in razveseljevali s petjem, igranjem na tamburice in z igro „Sanje“. Ob sedmih je bil začetek predstave. Najprvo so udarjali tamburaši na tamburice, kar je vzbudilo občo zadovoljnost. Igrali so to pot tako dobro, da še nobenkrat tako, če prav sem imel že večkrat priliko poslušati jih. Potem so peli pevci tri pesni, dve je pel moški zbor, eno pa mešan. Tudi te so prav dobro vspele, posebno „Nazaj v planinski raj“. Potem so pričeli igralci igrati. Igrali so dobro; posebno dobro je izvršil svojo ulogo „angelj varuh“ in „sodniki“. Le tako naprej vrla „mladeniška Marijina družba“. — Kar se drugih reči tiče ni omeniti nič posebnega. Novega velečastitega g. župnika Mihaela Barbo, ki je kakor vam znano, nedavno prišel v Horjul, imajo vsi župljani prav radi. Bog ga nam ohrani še mnogo let čilega in zdravega. Farani so v obče dobri pa: Kakor povsod so smeti, tudi Horjul brez njih ni. Horjulski župljan.

Dr. Tuma se umika. „Gorica“ piše: „Dr. Tuma se umika sicer počasi, a se vendarle umika. Bil je svojočasno predsednik obema „naprednima“ denarnima zavodoma. Najprej se je začel umikati — on že ve zakaj — pri „Trgovsko-obrtni zadrugi“. Iz ravnateljstva prišel je v nadzorstvo, a zdaj je izginil celo iz nadzorstva. — Isto pot je nastopil, kakor se vidi, pri „Goriški ljudski posojilnici“. Dosedaj je bil tam v ravnateljstvu in celo predsednik, zdaj pa je nastopil tudi tam rakovo pot. Prišel je letos namreč v nadzorstvo in ne poteče morebiti dolgo časa, da dr. Tuma tudi iz nadzorstva „Goriške ljudske posojilnice“ izgine. Kakor rečeno, počasi sicer, a vendar le se umika dr. Tuma, dokler se popolnoma ne umakne. Komu ne prihaja tu na misel znani nemški rek: Die Ratten verlassen . . . ! Nekateri so le radovedni, prevzemajo li dr. Tumovi nasledniki njegovo dedščino „cum ali sine beneficio inventarii“?!

Izjemno stanje in nagla sodba v Trstu odpravljena. Z Dunaja se poroča, da so vsled ukaza skupnega ministerstva dne 6. t. m. odpravljene naredbe glede izjemnega stanja in nagle sodbe v Trstu. Ta ukaz so priobčili vsi uradni listi.

O zavoženem gospodarstvu mesta Ptuj je občinski svetovalec Fürst izdal brošuro, v kateri na podlagi števil dokazuje, kako globoko je zabredel Ptuj v dolgove. V brošuri se tudi kar najostreje napada župana Orniga, češ, da zapravlja in slabo gospodari z občinskim denarjem. Menimo, da ima občinski svetovalec že toliko vpogleda v mestno gospodarstvo, da se mu more popolnoma zaupati; potemtakem pa se mora tudi Orniga nemudoma odstraniti od županstva. — Znano je, da hoče Ptuj najeti milijon posojila. — Zaradi omenjene brošure je imel ptujski obč. svet v petek sejo, pri kateri se je Fürstu izrekla najostrejša graja, ker je tako zahrbtno in tako „undeutsch“ postopal. Sklenilo se je tudi, da imata dva revizorja, katerih enega je imenoval občinski svet, drugega pa imenuje Fürst, pregledati vse knjige in račune mestnega gospodarstva. Pričakovati je še zanimivih razkritij o o tem, kako zna gospodariti Ornig!

Nemški dijaki v Gradcu. V noči na veliko nedeljo je 12 nemškonacionalnih dijakov napadlo nekada narednika, ki se je moral braniti s sabljo. Trije dijaki pa so ga napadli za hrbtom ter mu sabljo iztrgali iz rok. Narednik je moral bežati na policijo. Tri dijakke so zaprli. Heil!

Štrajk na Reki dovršen. Odbor stavkujočih delavcev na Reki objavlja, da se je med delavci in podjetniki doseglo povoljno sporazumljenje. Delavci so se vsled tega vrnili na delo.

„Narod“ in častna beseda. „Narod“ je obljubil, da bo o celjski zadevi molčal, ker je postala vsa stvar že predolgočasna. A besede ni držal. Naši listi so ga spravili v tako zadrego, da je kar pozabil na svojo obljubo. Vsa njegova

dolgobesedna obramba seveda ne zadostuje. Na vse dokaze odgovarja Malovrh z jako duhovitim argumentom za dr. Tavčarjev kompromis, da so vsi protidokazi šuftarija. To je res duhovito in do tolike duhovitosti se more povspeti jedino le — Malovrh!

Perossi v Ljubljani. Ljubljanci delujejo na to, da bi slavni laški skladatelj Perossi prišel v Ljubljano. Namerava se prirediti koncert v frančiškanski cerkvi.

Staroslovenska akademija. Škof dr. Mahnič ustanovi na Krku „Staroslovensko akademijo“ za pouk v staroslovenskem jeziku. Cerkevni umetnosti ustanovi „škofijski muzej.“

Umor. V Hüttenbergu na Koroškem je drvar J. Vilče z železnim drogrom umoril delavko Lizo Alijančič iz Kovora na Kranjskem. Morilca so zaprli. Storil je to, ker mu je Alijančič bila dolžna štiri krone.

Ptujski župan Ornig je izjavil, da noče voditi več županskih poslov, dokler se ne pojavi napad na njegovo poslovanje v neki brošuri, ki trdi, da je Ptuj na robu bankerota.

Vojaška vest. Goriški 47. pešpolk se preseli baje v Trst. Gotova še ni preselitev, ali o tem, da pojde ta polk v Trst, se je govorilo že od početka, ko so bruhnili nemiri v Trstu na dan. Pa tudi poprej v zadnjih letih se je čulo večkrat med vojaštvom tega polka, da ne ostanejo več dolgo v Gorici. Torej bi bilo že mogoče, da se preseli prav ta polk v Trst. V Gorico pa bi prišel brčkone lovski bataljon št. 8. iz Trbiža, v Trbiž pa bataljon 17. pešpolka iz Celovca. Govori se tudi o premestitvi poveljstva 28. pehotne divizije iz Ljubljane v Trst.

Srnjak v Ljubljani. V Ljubljano je prišel pogledat nek srnjak iz kamniških gozdov. Prišel je prav v mesto. A zdelo se mu je čudno, ter je začel bežati. V begu se je zaletel v ograjo pri Zabkarju na Dunajski cesti, da je na mestu mrtev obležal.

Drobne novice. Cesar je podelil c. kr. sodnemu kancelijskemu oficijalu g. Alojziju Lindtnerju v Ljubljani zlati zaslužni križec. — Za ozemlje med Muro in Dravo vzhodno od Maribora se je osnovalo ferijalno akad. društvo „Bodočnost“. Društvo bo prirejalo v ondotnih krajih predavanja. — V Spodnji Šiški se agitira, da dobi Šiška samostojno šolo. — Zadnje dni je prišlo v Ljubljano zopet 110 goriških zidarjev. — Z okna skočila na cesto je v Celovcu sproga sodnega oficijala gospa Ana Lukas iz Beljaka. Umrla je v bolnici. — V velikonočnih počitnicah so se mudili dr. Lueger, dr. Gessmann in Axmann v Sarajevu. Obiskali so v spremstvu nekega dvornega svetnika pri dež. vladi sarajevskega župana in si ogledali razne znamenitosti. V Bosno so dospeli preko Dalmacije. — Iz reške luke je odplul parobrod „Devona“ s 796 konji, namenjeni za Južno Afriko. To je 59. parobrod, ki je do danes iz reške luke odvel konje za Južno Afriko. Vseh konj se je doslej iz reške luke odpeljalo 45.611 glav. — Pri občinskih volitvah v občini Ržiše pri Zagorju ob Savi je zmagala katoliško narodna stranka. — Iz Rottenmanna radi poneverjenja uradnega denarja ubeglega notarja Franc Meyerja so aretirali v Gradcu v hotelu „nadvojvodu Janezu“, ko je ravno zajutrkoval. — Pri viničarji posestnika Krepla v Radgoni se je pojavil ogenj, katerega so pa skoro pogasili. Pod posteljo pa so dobili viničarjeva otroka mrtva. Skrila sta se pod posteljo in se v dimu zadusila. Pred dvema letoma so našle tri deklice iste rodbine pri enakem požaru smrt. — Umrl je g. I. Svitil, c. kr. višji stavbinski svetnik in predsednik stavbinskega oddelka deželne vlade, — Šentjakobsko-trnovska podružnica sv. Cirila in Metoda deluje na to, da bi prišel v Ljubljano slavni laški skladatelj Perossi. Namerava se prirediti koncert v frančiškanski cerkvi. — Po Ljubljani se govori, da bode nova tiskarna g. Dr. Hribarja nastanjena v prostorih, kjer se nahaja sedaj Lekanova kavarna na sv. Jakoba trgu in da odkupi g. Dr. Hribar tudi knjigotržnico g. J. Giontinija na Mestnem trgu. — Izjemno stanje v Trstu je sedaj vendar odpravljeno. To vest so Tržačani gotovo sprejeli z veseljem. — Čuje se, da bodo dne 1. maja vsi

delavci v Trstu praznovali. — Te dni je prispel v Trst bataljon nekega češkega pešpolka ter se naselil v vojašnico v Rojanu. Odtod se odpeljejo vojaki v dveh oddelkih po morju v Kotor. To pomikanje je morda v zvezi z nemiri na Balkanu. — Pivovarni v Beljaku sta se dogovorili z gostilničarji, da se bode sedaj točilo pivo prebivalstvu za 4 h dražje pri litru. Delavstvo je imelo shod in je sklenilo toliko časa ne piti beljaškega piva, dokler pivovarnarji in gostilničarji v Beljaku vzdržujejo podraženje. — Licealnemu poslopju popravljajo streho, ker nihče ni hotel prevzeti podiranja na lastne stroške. — Češki kršč. socialci prirede v Pragi shod dne 16. majnika t. l. — Iz Litije se poroča, da so našli v Ustju pri Šmartnem v torek zjutraj obešeno 70letno delavko Katarino Koprivnikar v njenem stanovanju. Bila je dolgo časa potovka. Pravijo, da se ji je zmešalo. — V tovarni papirja na Reki se je pričel štrajk. Oblast vodi dogovore med delodajalci in delavci. — 10.000 laških delavcev je pretekli teden preko Pontebe prišlo v Avstrijo. — Nove vrste glasovir, tako zvani „Streichelavier“ je izumil g. Bajde v Hotiču pri Litiji ter je ta svoj izum vsestranski izpopolnil. G. Bajde bode potoval s svojim novim klavirjem po Evropi.

Slovenec v Ameriki se kaj pridno gibljejo tudi na polju tiskarstva. Slovenci v Ameriki imajo sedaj že pet slovenskih tiskarn, ki širijo med ljudstvo slovensko berilo. Velikemu številu slovenskih društev v Ameriki pridružilo se je te dni zopet novo slovensko društvo in sicer slovensko podporno društvo sv. Jakopa.

Nemško gledališče v Ljubljani. Kakor poročajo nemški listi, je narasel z zadnjim darilom kranjske „šparkase“ fond za zidanje nemškega gledališča na 400.000 kron ter se misli v kratkem času pričeti s stavbo. V ta namen je že kupljeno Cenkerjevo posestvo.

Umrl je v Vipavi po dolgi, mučni bolezni g. Josip Cotič, oče urednika tržaške „Edinosti“ g. Maksa Cotiča in g. Jos. Cotiča, gostilničarja v „Kat. Domu“. Pokojnik je bil blag značaj in priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. N. v m. p.!

Opozorjamo na današnji oglas g. pleskarkega mojstra Ant. Otorepca, ki je te dni že otvoril svojo novo delavnico v Gosposkih ulicah. Ker si je kot večletni poslovodja v tem obrtu pridobil vseh potrebnih izkušenj, bo lahko točno izvršil vsako poverjeno mu delo. Priporočamo ga svojim somišljenikom v mestu in na deželi.

Razne stvari.

Predprave nekaterih avstrijskih polkov. Polk kneza Cumberlandskega ima pravico radi posebnega junaštva, ki jo je izprical v bitki pri Wagramu 5. julija 1809, da sme pri vsaki priliki igrati koračnico grenadirjev. — Dragonski polk št. 14 se bo imenoval za vse čase „polk Windischgraetzov“ in vsled zmagoslavne bitke pri Kolinu se morajo briti vsi možje, od najnižjega do polkovnika. Zakaj? V tem polku so bili ob času sedemletne vojske sami golobradi novinci in vojskovodja ni pričakoval od takih junakov vspeha. A „golobradci“ so odločili bitko, v kateri je bil „velikanski Fric“ premagan. Od listega časa se polk brije. Pri novi organizaciji 1866. leta je nehala predprava Windischgraetzovih dragoncev, a leta 1875. je bila zopet obnovljena. Častniki, kateri so od tega polka premeščeni k drugemu polku, imajo še za nadalje pravico, da se tudi brijejo. — Dragonski polk kneza Montecuculija ima pravico, da sme, kadar je „v službi“, prehajati celo skozi dvorni grad na Dunaju z godbo ter razvito zastavo in polkovnik ima pravico, da sme, kadar je v polni oborožbi, koj naravnost brez napovedi stopiti pred cesarja.

Važna naredba naučnega ministerstva. Bila je nastala v resnici prava pravcata razvada, da so se šolske knjige skoro vsako leto popravljale. Komaj je bila knjiga eno leto v veljavi, že je izšla drugo leto ista knjiga v drugi popravljani izdaji, tretje leto v tretji popravljani izdaji itd. Godilo se je to tako, da je napravilo

na človeka utis, kakor da ni tem novim izdajam drugega namena, nego da se pri njih okoristita dotična tiskarna in pa oni, ki je priredil novo izdajo. Starišem pa, ki so imeli v šoli več otrok in sicer takih, ki so si sledili v šolskih razredih, napravljalo je to mnogo stroškov, ker so morali kupovati vedno nove knjige, mesto da bi rabili mlajši otroci iste knjige, katere so rabili njih starejši bratje. Prejšnjega leta v istem šolskem razredu. Najhujše pa je bilo pri knjigah, ki so se rabile v dveh, treh ali celo v štirih šolskih razredih. Letos si je n. pr. učenec kupil tako knjigo, ali že drugo leto je izšla ista knjiga v popravljani izdaji, in zahtevalo se je od učenca, da si kupi to novo izdajo in tako se je godilo tudi v tretjem in četrtem letu. To pa je vzbujalo pri stariših, ki so morali trositi denar za take knjige, opravičeno nezadovoljnost. Začeli so se torej pritoževati in te pritožbe niso ostale brez uspešne. Naučno ministerstvo je namreč te dni izdalo naredbo, v kateri določa, da ima ostati vsaka knjiga, izdana v drugi ali tretji popravljani izdaji, najmanj pet let v veljavi. Nove izdaje pa naj se prirejajo tako, da je mogoče dijakom samim v starih izdajah izpopolnjevati ali popravljati nove predrugačbe v tekstu. Ako pa imajo učenci knjige, katere se rabijo zaporedoma v raznih razredih in izide od teh knjig kaka nova izdaja, se ne sme od učencev zahtevati, da si nabavijo to novo izdajo, ko prestopijo v višje razrede.

Petindvajset let minister. 6. aprila t. l. praznoval je bavarski finančni minister baron Riedel petindvajsetletnico svojega ministirovanja. Riedel je sin prostega protestantskega pastora. Baronstvo je dobil pred 10. leti.

Čuden bolnik. Nedavno je bil iz neke bolnišnice v azijski Rusiji odpuščen čuden bolnik, po stanu železniški delavec. Trpel je od redke, jako čudne bolezni. Njena lastnost obstoji v tem, da bolnik nehote oponaša delanje drugih ljudi: Ako kdo piše, ki je zraven njega, sede bolnik in tudi piše; ako kdo kašlja, kašlja tudi bolnik, ako kdo joka, prelija tudi bolnik solze; ako kdo je v njegovi navzočnosti, začne tudi on jesti itd. Ali ta bolnik oponaša tudi živali! Ko čuje lajanje psa, laja tudi sam; ako poje petelin, začne tudi on kikirikati. V bolnišnico je tega bolnika dovedla razposajenost njegovih tovarišev, katerim je njegova bolezen služila v zabavo. Navadno se jih je zbralo dosti okrog njega in vsak je proizvajal drug glas in drugo delal. In bolnik se je mučil, da bi vse oponašal. V bolnišnici mu niso mogli pomagati, ker znanost ne pozna nikakega pripomočka zoper to čudno bolezen. Ta nesrečni človek se je zopet povrnil k svojemu poslu, da bo zopet v zasmeh in zabavo objestnih in hudobnih ljudij. Bolnik je star 35 let in drugače povsem zdrav. Slučaji te bolezni so redki; največ se jih dobi v severni Sibiriji, v jakutskem okrožju in, na Amuru. Tolmači se z vplivom puste in mrtve sibirske prirode na človeka, zlasti po zimi, kadar brezkrayne snežene in ledene poljane kar prevzamejo človeka.

Nemiri v Belgiji. V Bruselju je došlo v središču mesta med policijo in množico pred „Ljudskim domom“ do pravcate bitke. Najprej se je strahovito streljalo, potem ste se pa stranki spoprijeli s pestmi. Mnogo mrtvih in ranjenih je pokrivalo tla. V „Ljudskem domu“ se je moralo napraviti lazaret. Tri ure je trajal boj neprestano. Množica se je naposled umaknila v drugo ulico, kjer je razdrla tir elektriške železnice in se za barikadirala. Barikade je množica proti velikemu številu policije in orožništva branila do 1 ure po noči. Nemiri in boji so trajali vso noč.

OBRTNI VESTNIK.

Urejuje Ivan Kregar.

Japonska narodna industrijska razstava v Osaki 1. 1903. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se je naznanilo, da se bo od 1. marca do 31. julija 1903 l. vršila v Osaki 5. japonska narodna industrijska razstava. Priredi jo cesarska japonska vlada. Obsegala bo v desetih oddelkih vrtnarstvo in kmetijstvo, gozdarstvo, ribarstvo in vodno kulturo, rudarstvo in plavžne izdelke,

kemične produkte, razne industrijske izdelke, strojno industrijo, vzgojo, pouk, higijeno, sanitetni material in narodno gospodarstvo ter umetniške predmete. Poleg nacionalnih japonskih industrijskih izdelkov se bodo na tej razstavi razstavili prvokrat na Japonskem tudi inozemski izdelki, zato je priporočati, da se tudi naše eksportne tvrdke udeleše te razstave, zlasti z ozirom na to, ker so naše kupčijske zveze z Japonsko jako neznatne. Važni razstavniki predmeti naše monarhije bi bili morebiti naslednji: proizvodi elektrotehnike, tiskalnice, stroji za obdelovanje lesa, stavbeni material za mostove, stroji za izdelovanje brušenega stekla, strojno orodje, barve vsake vrste, blago iz bombaževine, iz ovčje volne in polvolne, železno in jekleno blago, bicikli itd. Zglasiti se je treba najkasneje do 30. junija 1902. Pojasnila o razstavnih pogojih, o eventualnem zastopstvu po domačih eksportnih tvrdkah itd. daje pisarna trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Največja akcijska družba sveta. Leta 1898. pričelo se je gibanje kako združiti vse industrijske naprave za izdeljavo železnih in jeklenih izdelkov v veliko družbo. Anglež Carnegie, kateri se je povzdignil iz delavskega stanu, na stopinjo ameriškega Krupa, porablja svoje milijone za razne knjižnice itd. Ta mož skušal je takrat pridobiti premogokope in železne rudnike. Nakupil je železnice in parobrode. S tem je dosegel, da je bilo njegovo podjetje popolnoma neodvisno. Da je pa svoje izdelke lažje razpečaval, pustil je napravljati brezplačno obrise za največje hiše, pri katerih se je potrebovalo obilo železa in sploh jeklenih izdelkov. Carnegie je na ta način slavil zmago nad manjšimi podjetniki, vendar ne dolgo. Dne 9. septembra 1898 leta stopila mu je nasproti velikanska družba Federal Steel Company. Njen kapital je znašal 200 milijonov dolarjev. Na čelu te družbe je stal bankir Morgan, kateri je bil akcionar 21. železniškim družbam. Carnegie je potem združil dne 24. marca 1900. 27 manjših družb v eno družbo — Carnegie Company. Spopolnil je svoje naprave tako, da so se vsi izdelki v popolno uporabo izdeljevali. V decembru leta 1900 bil se je najhujši boj med tem dvema družbama. — Carnegie Company in Federal Steel Company. Vendar je Morgan zmagal nad Carnegiejem s tem, da je privabil druge družbe in podjetja, katere so se združevale v družbi Federal Steel Company. Morgan kupil je tudi vse Carnegijeve naprave, pridobil tudi v 31 družb obstoječo družbo American Steel and Wire Company in 25. februvarja 1901 združil vse te družbe v eno družbo — trust — pod imenom American Steel Corporation — jekleni trust. Po zadnji ameriški statistiki, se pridelala na celem svetu 26,848.755 ton jekla. Nemška pridelala 6,290.434, Angležka 4,933.010 in združene države severne Amerike 10,200.000 ton. Jekleni trust, katerega je ustvaril Morgan, pridelala sam 7 milijonov ton, torej več nego Nemčija. Vsa ameriška manjša podjetja, katere še ni uničil jekleni trust, pridelajo 3,200.000 ton, Vsem tem malim podjetjem, katerih je 20 do 30, preti pogin od jeklenega trusta in primorane so se skupno združevati. Skoraj gotovo se pa ta mala podjetja kmalo utopijo v ta veliki trust. Jekleni trust pridelala vsako leto 9 milijonov ton surovega železa. Šest večjih in veliko manjših železnic prevaža surovo in izdelano blago na svoje prostore. Jekleni trust ima svojo zavarovalnico. Posebni urad v Londonu ima nalog seznaniti jekleni trust po celi Evropi in pridobiti za njegove izdelke zastopnikov. Leta 1901 pridelalo se je v zvezinih državah severne Amerike 15,878.354 ton surovega železa. Število plavžev znaša 505. 1. marca letos delalo je 248 plavžev. Namen združiti vse ameriške jeklene akcijske družbe v eno, meri na to, da se v deželi izključi vsaka konkurenca in pa, da določijo jeklenim izdelkom stalne, a nizke cene.

Čevljarji proti colnini na usnje. Razne vrste usnja se ne izdeluje v Avstriji, temveč prihajajo k nam iz inozemstva. Na te vrste usnja je visoka colnina. Radi tega so izdelki iz teh vrst usnja izdelani v Avstriji dražji nego zunanji. Avstrijskim čevljarjem ni mogoče konkurirati zunanjim. Več avstrijskih čevljarjskih

zadrug se je radi tega obrnilo na drž. poslanca dr. Heilingarja, kateri je izjavil, da ne gre se ozirati na želje strojarjev in sploh izdelovalcem usnja, da bi se colnina na usnje povišala, marveč revno nasprotno, colnina na usnje se mora znižati. 60.000 je v Avstriji čevljarjev, treba se je ozirati nanje. Sploh je pa avstrijskim industrijskim usnjatim izdelkom sedanja colninska postava veliko škodovala. Dokaz temu je, da je v sedemdesetih letih na Dunaju preživela ta stroka čez 8000 ljudi, dočim jih danes zamore komaj 500.

Kongres avstrijskih mlinarskih zavez. Na Dunaju se je vršil dne 7, 8. in 9. kongres avstrijskih mlinarskih zavez. Zanimanje med strokovnjaki je bilo velikansko. Delegati prihiteli so skoraj iz vseh dežel naše države. Udeležilo se je tudi večje število drž. poslancev. Debate bile so živahne. Posvetovalo se je, kako zboljšati in pripomočiti mlinarski obrti. Primerne resolucije so se sprejele.

Davek na kruh. V nekaterih mestih na Nemškem pobirajo davek na kruh, to na pr. mesto Augsburg plača davka na kruh 135.000 mark, mesto Karlsruhe 107.000 mark, Nürnberg 433.000, Monakovo 266.000 mark, Würzburg 113.000, Kassel 63.000 mark. Mesto Breslau plača davka na kruh in druge živila 640.000 mark. Tudi v manjših mestih plačujejo velik davek na kruh meso in druge živila.

Akcijska družba parnega mlin v Oseku. V pretečenem letu napravila je akcijska družba parnega mlin v Oseku 160.000 kron čistega dobička. Družba obstoji 10. leto. Rezervni zaklad te družbe znaša 938.000 kron. Umevno ob sebi, da naša mala mlinarska obrt peša.

Kruh, ki ostane 30 dni svež. Na Nemškem iznašel je pekovski mojster Körner kruh, kateri ostane 30 dni svež. V desetih državah je dobil na to iznajdbo patent. Ustanovila se je akcijska družba ter kupila patent za visoko ceno. Akcijska družba namerava po vsih večjih državah napraviti prostore za razpečevanje tega kruha. Tudi je v dogovoru z vojnim ministerstvom.

Dunajska pekovska zadruga je napravila ulogo na vlado in državni zbor. Ojstro se izraža proti kupčiji z žitom na borzi. Pojasnjuje v ulogi razmere pekovske obrti iz zahteva pomoči in podpore.

GLASNIK.

Karol Marx in socialna demokracija.

Ime Karol Marxovo ostane neizbrisano v zgodovini socialnega gibanja. A sodba o njem je zelo različna. Eni ga povišujejo nad zvezde, drugi pa stopajo proti njemu kot zapeljivcu delavstva. Mi ga ne sodimo sami, ampak prepustimo sodbo socialnemu demokratu Bernsteinu. Leta 1863. ustanovljena rudeča „internationala“ sme po pravici imenovati Marxa svojega brata, katero je pozivilo in potrdilo njegovo delo „Das Capital“. Ta njegova knjiga pridobila je Marxu veliko pristašev zlasti pri industrijskih delavcih na Nemškem. V tej knjigi razpeljuje svojo teorijo o kapitalu, njegovem početku in vplivu na delavske sloje: Delavec dela na dan 10—12 ur. Za to delo pa dobi veliko manj, kot je delo vredno oziroma manj kot je dobil za to, delavčevo delo dedajalec. Mesto za 10—12 ur, plačan je le za osem ur. In ta preostanek neplačanega dela, katerega imenuje „Mehrwert“, je osnovna podlaga kapitala na stroške delavskega stanu. Kdo bi se čudil, da morejo tako lepe besede preslepiti neorganizirane delavske mase. To se je tudi zgodilo. Na podlagi svojih teorij sestavil je delavski manifest v katerem jih navdušuje: „Proletarci združite se.“

Manifest sprejela je socialna demokracija v svoj program.

Da je veliko njegovih naukov napačnih in sklepov jalovih, spoznal je Marx sam in že v tretjem delu svojega „Capital“ preklical. Nastopili so pa tudi drugi proti njemu in to prejšnji njegovi ožji prijatelji, dokazujoč, da je zgodovinski razvoj gospodarskega življa povsem drugačen,

kakor ga nam kaže jud Marx. Pred vsemi uprl se mu je Bernstein, ki je bil v prvih letih svojega delovanja odločen pristaš Marxovih načel ves navzet anarhističnega duha. Ko pa je jel treznejše soditi, priobčeval je svoje članke v soc. dem. listu „Die neue Zeit“ v katerih trga vezi, katere so ga preje oklepale. Popolnoma pa označuje svoje stališče v posebni knjigi. „Die Voraussetzungen des Socialismus und die Aufgaben der Socialdemokratie Berlin 1900.“ Tu imamo jasno njegovo izpoved: „Moja prejšnja dela naj bodo svarilo onim, ki so prenapeti za Marxa.“ Spoznal je, da pota Marxova ne pripeljejo nikdar delavca do osvobodjenja, temveč pripravljajo mu pogin in bedo. Tako govori Bernstein, kateri je po njegovi lastni izpovedi odločen pristaš socialne demokracije, in je sedaj tudi izvoljen soc. dem. poslancem v nemški drž. zbor.

Ni tukaj naša naloga pobijati sistematično vseh zmotnih naukov socialne demokracije ali vseh Marxovih naukov, temveč le na nekaterih dokazati, kako se majo stebri soc. demokracije v lastnem taboru.

Marx imenuje žene in otroke veliko breme delavčeve, katero je proizvod kapitala in katero tlači delavca pomnožujoč brezdelnost (Arbeitslosigkeit). Izpeljuje pa iz te svoje teorije konsekvence, vsled katerih mora nastati pomanjkanje dela tako veliko, da se bo pomnožil čimdalje bolj proletarijat, ki bode mogel najti svojo rešitev jedino le v revoluciji, katero on tudi že naprej radostno pozdravlja. Bernstein mu priznava, da se množi industrijsko ljudstvo, a ob enem pa zanikava odločno, da rodi to pomanjkanje dela, ker resnica je druga. Množe se industrijska podjetja in sicer toliko, da je poprej primanjkovalo dovoljno število delavskih močij. Vzrok temu lokalnemu pomanjkanju dela pa je veliko preje slaba organizacija delavskih posredovalnic, kakor naraščaj delavskega ljudstva.

Iz koncentracije velike industrije in bogastva na jedni strani in na drugi množine proletarijata zahteva Marks neizprosno boj stanov. Ta boj, ki ga na celi črti odobrava, mora prinesiti velikansko krizo in ta bode prvi nagib k ustanovitvi prihodnje socialistične komunistične države. Tudi tej točki se Bernstein odločno upira in jo pobija. Ta boj med stanovi se do sedaj še ni pojavil in tudi ni še nevarnosti, da se pojavi. Število velikih industrijcev se res množi, a množe se tudi manjši industrijci. Naraščaj velikih industrijcev, kakor se ga opisuje tudi ni popolnoma jasen, kajti k njim prištevajo že one, ki razpolagajo s 10 do 15 delavci. Kriza torej ni še tako blizu. Odločno obsoja Bernstein željo po taki krizi, ker po njem ne bode dala nagib k ustanovitvi bodoče obljubljene države, temveč pomeni polom in propad. Zato se on vstavlja zahtevi ekspropriirati vsa industrijska podjetja. Pač je mogoče parcelirati velika kmečka posestva, a razkosanje industrijskih podjetij mu ne ugaja.

Najbolj pa je zavozil mojster Marx glede vprašanja, kako postopati napram izkoriščanju otroških in ženskih močij v tovarnah. V tem izkoriščanju vidi človekoljubni Marks mogočen revolucijski moment. Zato pa ne ga odstranjati. Ne zahtevati torej, da se prepove izkoriščanje otrok in žena v velikih tovarnah, (to je zahteva onega Marxa, ki obljublja proletarijatu zboljšanje njegovih žalostnih razmer. Temu se ni čuditi, da se ni uprl samo Bernstein, ampak vsa socialna demokracija.

Glavna naloga Marxova kot vseh njegovih pristašev je ustanovitev komunistične države. Celo tej točki ustavlja se Bernstein, kazoč na žalostne razmere l. 1848 v revoluciji in l. 1870 v Comuni na Francoskem, ko se je pač združil proletarijat, a plačal svojo kri. Ako jim je voditi mogoče malo občino — z vodstvom celih narodov ne gre tako lahko. In ta država naj se vstanovi v revoluciji ob času, ko so človeške strasti prepuščene same sebi nebrzdano. Razdor in polom delavca ne bode oprostil. Zato delavstvu tudi ne opomore silno ekspropriiranje in upori, temveč pametno ga organizirajte. Oni, ki v svojih besedah napovedujejo boj proti vsakemu egoizmu, hočejo siloma podreti vse sebi nejednake stanove. Prosim vas, ali je to skrajni egoizem.

Tako je življenje in tako delovanje v taboru socialne demokracije. Vidimo, da so polagoma

že osvobojajo treznejše misleči socialni demokrati načel Marxovih. — a veliko jih še taplja za svojim mojstrom v temi. Navedli smo nekaj načel Marxovih in Bernsteinovih, katerega zadnjega obširneje kritizirati se nismo namenili temveč podati le njegovo mnenje o Marxu, da se sprevidi njihovo razmerje.

In naše mnenje? Tudi mi želimo socialne preosnove v družbi, a pota nas ne peljejo do sanjarskih utopij soc. demokratov. Ne zahtevamo države druge, kot jo imamo sedaj, želimo pa, da se njeni državljani preobrnejo in to na podlagi pravice in ljubezni, ki naj vodi vse sloje do resnice in vzajemnosti pomneč, besede Gospodove: „Ljubite se med seboj, kakor sem jaz vas ljubil.“

Delavske drobtine.

Somišljeniki, delavec in njih prijatelji zahtevajte v vseh gostilnah in kavarnah naše liste. Ne pozabite, da je ravno časopisje ona velesila, po kateri se širijo dobre in slabe reči med ljudstvo. V vsaki gostilni, ki jo pohajate ne sme manjkati niti „Slovenca“ niti „Slovenskega Lista“ kakor tudi ne „Glas Naroda“. Naše geslo, ki mora preiti vsakemu našemu somišljeniku v meso in kri, bodi: Pogumno, neustrašeno naprej v boj za sveto stvar, širjenje načel krščanske pravice. Onim gostilničarjem pa, ki naročajo liberalne cunje in nimajo naših listov, pojasnite svoje stališče!

Delavski svet pri trgovskem ministerstvu se je pečal z dvema predlogoma. V prvi točki, zadevajočo preizkuševanje mašinistov pri parnih kotlih in delavske pogodbe pri istih, se je sklenilo, nadaljevati s poizvedbami. Drugi predmet je bil zakon, zadevajoč davčne olajšave pri delavskih stanovanjih, ki se sedaj nahaja v odsekih. Sklenila se je resolucija, naj bi se slični zakoni v prihodnje, predno se predlože parlamentu, dali v presojo delavskemu svetu.

Krščanska socialna delavska zveza za graško škofijo zboruje 18. in 19. majnika v Knittelfeldu.

Iz Križev pri Trzinu. Kakor sem Vam že poročal, priredilo je naše „Katoliško izobraževalno društvo v Križah“ dne 26. marca igro „Sanje“, ki je prav dobro izpadla. Sedaj je društvo omejeno igro v nedeljo 6. aprila ponovilo. Koga naj bi hvalil ne vem, ker so vsi prav dobro igrali. Ako že hočem hvaliti moram prvo pohvaliti pevce in pevke, ki so nam prav lepo zapeli tri pesmice pod vodstvom društvenega predsednika častitega gospoda župnika Franc Porenta. Občinstva je bilo klub slabemu vremenu obilo, ki je z zanimanjem sledilo posameznim točkam in je živahno ploskalo. Splošna želja bila je ta, da bi nam priredili več takih iger, kar so igravci z veseljem obljubili prej, ko bo mogoče prirediti zopet igro le žalibog, ko se tako težko dobi pripravna igra za naša kmečka in delavska društva. Slednjič kličem vrlim pevcem in igravcem le vstrajno naprej. Bog vas živi!

Katoliška demokracija na Angležkem. V krasnih enciklikah slavno vladajočega papeža Leva XIII. izražene misli tičoč se delavstva padle so tudi na Angležkem na rodovitna tla. Ustanovlja se ravno sedaj mogočno liga katoliškega angleškega delavstva pod naslovom: „Catholic Labour League“ (katoliška delavska zaveza). Načelna vodila so sledeča: organizacija proletarijata po navodilih in v soglasji s socialnimi enciklikami papeža Leva XIII.; ozka zveza že obstoječih kat. del. društev v ligi, osnov. osrednega sveta in generalnega tajništva, kakor tudi tajništvo po najrazličnejših krajih z dolžnostjo razširjati potom shodov, spisov plemenito idejo kat. demokracije; ustanovitev podpor- nih blagajn za stare invalidne delavce, delavsko pravni in posredovalni uradi tudi za ženske posle in vajence, ustanovitev delavskih domov, velike delavske posojilnice, delavske borze s podružnicami v raznih mestih in konečno energična udeležitev pri občinskih in političnih volitvah. Središče lige bode London.

V Renaniji (Rheinland) so odpustili 20.000 premogarjev, med temi nad 4000 Slovencev.

10 let je, kar so pričeli socijalni demokratje na Hrvaškem izdajati svoje časopisje.

Prepovedana so delavcem na Hrvaškem vsa izobraževalna, politiska in strokovna društva, kakor se tudi vsaka agitacija najstrožje omejuje od strani mažaronske vlade.

Jetika med zagrebškim delavstvom je zelo razširjena. Na nji je bolehalo v preteklem letu 67 delavcev in 20 delavk. V tovarnah je bilo na jetiki bolnih 28 delavcev in 12 delavk, zatem v tiskarnah 12 moških in 3 ženske delavke, trgovskih sotrudnikov 8, krojači in šivilje 8, kolarji 5 itd. Vseh članov je umrlo 54, a na jetiki je umrlo 34 oseb, toraj skoraj dve tretjini.

Delavsko posvetovanje vršilo se je o veliki noči v Bernu. Zastopanih bilo je 354 odposlancev, ki so zastopali 186.632 švicarskih delavcev. Delavska švicarska zveza morala bi biti po svoji osnovi zastop, vsega švicarskega delavstva ne glede na vero in politično prepričanje. Radi tega bilo je na posvetovanju navzočih tudi 39 katoliških zastopnikov kot odposlanci katoliških delavskih društev z 35.931 člani, 81 zastopnikov bolniških blagajn, 130 zastopnikov strokovnih društev. To, da se je tudi katoliško delavstvo pridružilo skupnemu postopanju, ni dalo miru nekaterim fanatičnim socijalno demokratičnim kričarjem in za to je predlagal socijalni demokrat Fühholz: 1. da se je s snovanjem katoliških strokovnih društev kršila v Lucernu sklenjena nevtralieta, 2. naj se katoliška delavska društva izključijo iz delavske švicarske zveze, 3. naj se pospešuje strokovna organizacija, 4. izključijo naj se društva, ki ne pospešujejo enotnega nastopa delavstva. Predlogi bili so naperjeni proti katoliški švicarski delavski organizaciji, toda niso bili sprejeti. Dr. Decurtins kot zastopnik vodstva izjavlja, da so katoliški člani osrednjega delavskega vodstva lojalno zastopali sklepe v Lucernu v kljub temu, da so le tem ugovarjali kat. delavci in tudi soc. demokratje. Predlagal je, naj se ne sprejmejo 1., 2. in 4. predlog Fühholza; 3. predlog pa priporoča. Proti predlogu Fühholzovemu izjavil se je tudi glavni socijalno demokratiški delavski voditelj Greulich, ki je sledeče se izjavil: Zvezi pristopilo je katoliško delavstvo, kakor tudi drugo delavstvo. Delavsko zborovanje danes ni socijalno demokratiško zborovanje. V verskih vprašanjih vladati mora popolnoma nevtralieta in v strokovni organizaciji se ne sme nikdo radi verskega prepričanja žaliti. Žal, da je še dandanes veliko socijalnih demokratov z dolgo liberalno radikalno kito. Trdno sem prepričan, da bode pozitivna in najpozitivnejša katoliška vera preživela vse socijalne prekucije. Predlog Fühholzev ni bil sprejet.

Ženski vestnik. V nemškem državnem zboru govoril je minister o dekliskem šolstvu. Izjavil je, da učene visoke šole niso za ženske in da je skrbeti za dobre splošne ženske šole. Deklet ni pustiti obiskovati šol, v katere hodijo dečki. One dekleta, ki nameravajo na vseučilišče, dobe svojo izobrazbo na gimnazijalnih kurzih, ki se pri višjih dekliskih šolah nahajajo. Kot glavno nalogo pri vzgoji ženske pa smatra minister izobrazbo v občevarstvu, nadalje kako vzgajati otroke in ravnanje z njimi, gospodinjstvo in postrežbo bolnikov. — Za žensko volivno pravico vršil se je v Wašingtonu mednarodni kongres. Na kongresu je bilo 1000 delegatinj različnih ženskih društev iz vseh delov sveta.

Izseljevanje iz Hrvaške. Kakor naši ljudje, se tudi Hrvatje zelo selijo v Ameriko. Samo v preteklem mesecu izselilo se je 2174 Hrvatov in sicer 1136 kmečkega, 160 pa mestnega proletarijata.

Znani Edvard Berner znani socijalno demokratiški pisatelj, ki ima dostikrat zelo pametne nazore, izvoljen je bil v nemški državni zbor. Socijalni demokratje imajo sedaj v nemški državni zbornici 58 poslancev.

Penzljsko društvo nemških časnikarjev in pisateljev v Monakovem imelo je 31. decembra 1901 835 članov in sicer 601 rednih članov, 209 izrednih članov, pokojnino dobivalo je 25 članov. Dohodki so preteklem letu znašali 65.387,1 mark redni doneski, obresti 24.051,35 mark, izvanredni dohodki pa 15.910,41 mark. Vse premoženje znašalo je koncem leta 1901 660.000 mark.

Pozor! Pozor!

Prijatelj, ako hočeš najcenejše in najprištnije vino piti, tedaj se potruži v gostilno na **Francovo nabrežje**, kjer ga toči

Josip Maček

po sledečih cenah:

9 x—12

Istrijansko , belo, liter po	28 kr.
Cviček " " "	32 " "
Bizelsko " " "	36 " "
Rebula " " "	40 " "
Refoško " " "	48 " "

Čez ulico točijo se zgoraj navedena vina pri litru 2 kr. ceneje.

Opozarjam Te pa posebno, da se tam dobi **črni istrijanec po 24 kr. liter**, kateremu je vsaka konkurenca izključena, bodisi po kakovosti ali po ceni.

Anton Belec

Št. Vid nad Ljubljano,

izdeluje in ima v zalogi cerkvene svetilnice ali stalnice, dve po:

iz kositarja 24, 30, 36, 40 K, iz medenine 30, 36, 60, 70, 80, 100 K; obhajilne svetilnice iz kositarja po 4 K, iz medenine po 10 do 20 K; puščice z zvončki za pobiranje miloščine, iz kositarja po 3 K, iz medenine po 10 K; štedilna železna ognjišča, vsa železna in tudi razna za vzdavanje.

☛ Pokrivanje in barvanje zvonikov ter napeljevanje strešnih žlebov in strelododov. ☛

Razne železne ograje, vrata, omrežja za pokopališča itd. — S kritevjo zvonikov prevzema ob enem **tesarska dela.** 15 13—5

Sukneno blago

za spomladanske in letne obleke

☛ v največji zalogi ☛

pri 17 18—7

R. Miklauc

Ljubljana, Špitalske ulice št. 5.

O zelo nizkih cenah in lepih vkusnih vzorcih se lahko vsakdo prepriča.

Trgovski pomočnik.

Mlad, spreten trgovski pomočnik, urni prodajalec

se takoj sprejme 24 2—2

v manufakturno trgovino

Miroslav Robič, Ljubljana.

Samo v teh zavojih se dobiva pristna, tako splošna priljubljena

Kathreinerjeva o o o o Kneippova sladna kava

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. tvrdke J. Spreitzer

Slomškovce ulice št. 4

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izborna urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49—12

žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje pri spomenikih in na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata umetno in preprosto izdelana, balkone, verande, paviljone, stolpne križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori — Železne konstrukcije — Vodne sesalke Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih risbah v različnih slogih in pošilja poštino prosto.

☛ Vse poprave ☛ izvrsuje najvestnejše in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.

Otvoritev pleskarskega obrta.

Slavnemu p. n. občinstvu in preč. duhovščini v Ljubljani in na deželi uljudno naznanjam, da sem dne 7. aprila letos otvoril

v Gosposkih ulicah šte. 10

ново pleskarsko delavnico.

Zahvaljujoč se za obilno zaupanje, ki se mi je doslej izkazovalo kot mnogoletnemu poslovdji pleskarske tvrdke J. Cotman v Ljubljani, prosim, da se mi isto tudi nadalje nakloniti blagovoli kot samostojnemu obrtniku.

Zagotavljam vse p. n. naročnike, da jim bodem vselej postregel s solidnim in trpežnim delom po najnižji ceni.

25 3—1

Anton Otorepec,

pleskar, lakirar in napisni slikar v Ljubljani.